

דכל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן

Any verse that Moshe Rabbenu did not divide, we may not divide

In the second half of **ויברך דוד** we encounter for the first time in **תפלת שהרית** an example of part of a **פסוק** being recited and a **פסוק** that is split²⁶. When you review the **פסוקים** found in the second part of **ויברך דוד** as they appear in **תנ"ך**, you notice the issue:

נחמיה פרק ט' - ויאמרו הלויים ישוע וקדמיאל בני השבניה שרביה הודיה שבניה פתחיה קומו ברכו את ה' אלקיכם מן העולם עד העולם ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה: ו אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים שמי השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם וצבא השמים לך משתחוים: ז אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם: ח ומצאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי והיבוסי והגרנזשי לתת לזרעו ותקם את דבריך כי צדיק אתה: ט ותרא את עני אבותינו במצרים ואת זעקתם שמעת על ים סוף: י ותתן אותם ומפתים בפרעה ובכל עבדיו ובכל עם ארצו כי ידעת כי הזידו עליהם ותעש להם שם כהיום הזה: יא והיום בקעת לפניהם ויעברו בתוך הים ביבשה ואת רדפיהם השלכת במצולת כמו אבן במים עזים:

In the second section of **ויברך דוד** begins with the words: **ויברכו שם כבודך** and **תהלה ותהלה** which are found in the second half of **פסוק ה'**. In both **פסוק ח'** and in **נוסח אשכנז**, the **שליח ציבור** makes a stop in the middle of **פסוק ח'** and he adds the first five words of **פסוק ז'** to **פסוק ח'**.

The problem is quite obvious. By changing the arrangement of the **פסוקים** we change the meaning of the **פסוקים** from the meaning they had when they were originally composed.

The **מסכת מגילה דף כב' עמ' א'** in **גמרא** establishes the rule:

כל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן ליה.

The same question arises in the following instances:

When we return the **תורה** to the **ארון** after **קריאת התורה**, the leader stops after the word **לְבַדוּ** in these **פסוקים** from **תהילים קמח'**:

יג יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה' כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: יד וַיֵּרָם קָרָן לְעַמּוֹ

26. We did previously note that the line: **ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלוך לעולם ועד** was a combination of one **פסוק** and parts of two other **פסוקים**. However that line was composed by **הז"ל** at the time of the **גמרא** and did not evolve as these changes did.

להבין את התפלה

תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרבן הללוקה: .

While making קידוש on שבת, ערב שבת, some begin with the words ויהי ערב ויהי בקר יום

הששי, when the whole פסוק reads as follows:

בראשית א' – לא וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי: בראשית ב' – א ויכלו השמים והארץ וכל-עבאם:

When making קידוש on שבת some recite the following: על-פני ברכך ה' את-יום השבת:

instead of reciting the whole פסוק: ויקדשהו

יא פי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על פני ברכך ה' את יום השבת ויקדשהו.

In קדושה we split the following פסוק:

ישעיהו פר' ו'–ג' וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו.

Some אחרונים discuss this issue while explaining the custom of a מוהל reciting aloud

beginning with the words: וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית.

מגן אברהם אורח חיים סימן נא ס"ק ט–ויברך דוד – בויברך דוד יעמוד עד שיאמר אתה הוא י–ה–ו–ה' האלקים. ויכוין ראשי תיבות אהי"ה ואח"כ ישב. טוב לומר עם השירה פ' כי בא סוס פרעה וגו': תמהתי על שנהגו ביום המילה שאומר המוהל וברות ומחלק קצת פסוקים. דהא אמרי' ספ"ק דברכות כל פ' דלא פסקי' משה באורייתא לא פסקי' עמ"ש סי' תכ"ב ס"ג. ונ"ל הטעם דאמרי' בסוטה פ"ה משה אמר אשירה לה' והם אמרו אשירה לה' א"כ מתחלה נאמרה פסקי' לכן אנן נמי אמרי' אותה כך. והרוקח סי' שי"ט כתב תמה אחי ר' יחזקיה על שחולקים פ' יהללו את שם וגו' כשמכניסים הס"ת וכן פסוק וקרא זה אל זה ואמר ונתן שם טעם לדבר ע"ש וצ"ע מנ"ל לחלק מאחר דבגמרא מפורש לאיסור.

אוצר דינים–וברות עמו הברית–בפסוקי דזמרא באמצע ויברך דויד, מפסיקים הפסוק ומצאת את לבבו נאמן לפניך–וברות עמו הברית וגו' (נחמיה ט' ח') אע"פ שאין מחלקין הפסוקים בתורה ובנביאים, בכתובים שרי לחלק (מג"א או"ח סי' תכ"ב סק"ח). החלוקה באמצע הפסוק נעשית בתחלה רק כשהיה ברית מילה בביהכ"נ, היה הש"ץ מנגן ארון עולם וגם רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם (לרמוז האיזמל של המוהל) עד כל הנשמה תהלל י–ה. וכשהגיע הש"ץ לוכרות עמו הברית התחיל המוהל בקול: וברות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני, ועונה הסנדק החתי האמורי והפריזי והיבוסים והגרנשי לתת לזרעו, ואומר המוהל ותקם את דבריך וגו' עד סוף השירה פסוק ופסוק. ומנגן החזן שירה חדשה וצור ישראל (לקוטי הלוי צד 1, 2). והקהל עונים בלחש כל הפסוקים מן וברות עד סוף השירה, כי איתא במדרש שקריעת ים סוף היתה בזכות המילה. . . וע"י מנהג הברית מילה נשתרבב המנהג גם בימים שאין בהם מילה שמתחילין מן וברות.

לעליית נשמת הרב שלמה דוד בן חיים ברוך מרדכי שהלך לעולמו ט' חשוון

SUPPLEMENT

MORE SOURCES ON THE ISSUE OF DIVIDING פסוקים

לקוטי מהרד"ק – ברית מילה – ועיין במג"א סי' נ"א שתמה על שנהגו ביום המילה שאומר המוהל וברות ומחלק קצת פסוקים וכו' ע"ש שמיישב המנהג, וע"ש במחצית השקל בשם מנהג אשכנז שהמוהל אומר חצי פסוק והסנדק אומר חצי פסוק הנשאר ע"ש, ובמדינותינו המנהג שהקהל אומרים חצי הפסוק הנשאר. והנה יש מקומות שמחלקים פסוקי וברות וגם מרשת השירה וכן נראה ממג"א שם, ויש מקומות שאין מחלקין רק פסוקי וברות, (ואפשר משום דיש דעות דרך בתורה איכא חשש דכל פיסקא דלא פסקיה משה לא פסקינן אבל בנביאים בכתובים פסקינן, לכך גבי פסוק וברות מקלינן וסמכו על המנהג משא"כ לגבי השירה). ומה ששייך פסוקי וברות והשירה לגבי מילה נראה משום דמן וברות עמו הברית דרשינן שהקב"ה סייעו לאברהם אבינו למול כמו שמובא בפרש"י בפרשת לך שם בשם רש"י ישן ע"ש, ופרשת השירה משום דדרשינן במדרש בפסוק אז ישיר שבזכות המילה נקרע הים ע"ש:

חיי אדם – הלכות ברכות ותפלות כלל ה סעיף ב' – נ"ל דמותר לומר חצי פסוק אעפ"י שמזכיר את השם ולכן אם קרא וטעה בנגינה וטעמים מותר לקרותו עוד הפעם אע"פ שאינו חוזר כל הפסוק כיון שהוא להשלים הפסוק אבל לומר חצי פסוק בדרך קריאת פסוק אפילו בלא הזכרת השם אסור דכל פסוקא דלא פסקי משה בתורה אנן לא פסקינן וה"ה בנביאים וכתובים (סי' תכ"ב):

מ"ב סימן רפט סעיף א ס"ק ב' – ויברך וכו' – יש נוהגין לפתוח מתחלה פסוק ושמרו בני ישראל וגו' או זכור את יום השבת עד ויקדשהו ויש מההמון שפותחין מעל כן ברך וגו' ושלא כדין הוא דכל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן:

הערות על פירושי סידור התפילה לרוקח [צח] יקום פורקן – קידה"ח – הכנסת התורה עמוד

תקסב - Footnote 26

העתקנו ממ"ש בהרוקח סימן שיט (עמ' רח) כדי להשלים את פירושו: תמה אחי ר' יחזקיה על שחולקין פסוק זה יהללו את שם ה' כי נשגב, ששליח צבור אומר חציו והקהל מסיימין אותו וגומרין פסוק אחר עמו וירם קרן לעמו וגו'. ואומר אני הלא בפסוק וקרא זה אל זה ואמר כמו כן עושין, וגם בברכת מילה אומר שליח צבור הודו לה' כי טוב והקהל מסיימין כי לעולם חסדו. וטעם כולם אפרש לפי קט דעתי לפי שהשרפים קוראים זה לזה להקדיש ליוצרים יחד ומקדישין אחרי כן כולם יחד, כמו כן שליח צבור אומר ואחר כך מקדישין הקהל עמו, לפי

שאנו אומרים בבראשי' רבה וישתחו לעם הארץ מיכן שמודין על בשורות, ובלידת זכר מצינו בשורה דתנן המבשרני אם ילדה אשתי זכר וגו', וגם בפסוק אחר מצינו האיש אשר בישר וכו' (ירמי' כ טו), לכך אומר הודו לה' כי טוב על בשורה זאת שנולד זכר, והציבור אומרים כי לעולם הסדו ולעולם נודה לו. אף כאן לפי שאמר מתחילה גדלו לה' אתי וגם הכל הבו גודל לאלקיננו, אומר בסוף אין אתם צריכין כי אם לגדלו ולהללו. לפי שגדול ונשגב שמו לבדו שכל בשמים ובארץ משגבין ומגדלין שמו והציבור משיבין גם אנו יודעין שהודו ושיגובו בשמים ובארץ נאמר למעלה הללו את ה' מן השמים, והציבור משיבין גם אנו יודעין ומסיימין את המזמור ואומר' על שהרים קרן לעמו ישראל ומהללין אותו כל חסידיו. ור' חזקיה מפרש שלפיכך אומר פסוק זה כשמחזירים ספר תורה למקומה לפי כשמשתחווים אומ' רוממו ה' אלקיננו והשתחו, וגם בברכת התורה משתחווים לכבוד התורה, כשמחזירי' אותה אומר יהללו להודיעך שלא בשביל אלהות שבתורה הוא משתחוה אלא להקב"ה הוא משתחוה, ששכינתו שורה עליה, ולא בשביל שגם הוא אלוה שהרי נשגב שמו לבדו. ועל שאמר יהללו ולא אמר המזמור של מעלה הללו את ה' מן השמים והללו את ה' מן הארץ, משיבין הקהל אין אנו לבדנו מהללין אותו, כי גם בשמים ובארץ מהללין.

TRANSLATION OF SOURCES

מגן אברהם אורה חיים סימן נא ס"ק ט -While reciting Vayivarech Dovid, one should stand until after reciting the words: Ata Hoo Hashem Elokim. One should have in mind the combination of the first letters of those words which spell the Hebrew word: Ahiyeh which is one of the names of G-d and then one can sit down. It is good to add to the end of the Shira the verse: Ki Vah Soos Paraoh. I am surprised by the custom at a Brit Milah that the Mohel reads out the words beginning with ViCharot and then he divides several verses. We learned in the end of the first chapter of Masechet Brachot: any verse that Moshe Rabbenu did not divide in the Torah, we should not divide. It appears to me that the reason that the custom began that a Mohel divides verses is based on what the Gemara teaches us in Masechet Sotah about how after the splitting of the Red Sea the Jews recited the Shira. Moshe would recite a few words and the Jews would repeat after him. Since the Shira was recited the first time in that manner, it can be read even in our time in the same manner. The Rokeach reported that his brother Rav Chizkia was surprised why the custom began to split the verse YiHallelu Et Shem when they return the torah to the ark and the verse: V'Kara Zeh El Zeh V'Amar. He gave a reason. Check there. But further investigation should be made as to why they split verses after the Gemara explicitly held that it was improper to do so.

אוצר דינים-וכרות עמו הברית -In Pseukei D'Zimra in the middle of reciting VaYivarech Dovid, we stop in the middle of the verse after: OO'Matzatah Et Livavo Ne'eman Li'Phanecha and start again with V'Charot Imo HaBrit. Although it is not proper to divide a verse that is found in the Torah or in the Prophets, it is permitted to do so in Scriptures. This division originated only when a circumcision was being celebrated in synagogue. The leader would sing: Adon Olam, the verse: Romimot Ail Bigronam (to hint at the scalpel of the Mohel) until Kol HaNishama. When the leader would reach V'Charot Imo HaBrit the Mohel would call out: V'Charot Imo HaBrit...and the one who was planning to hold the baby would call out: HaChiti, Ha'Amori...and they then alternate verses until the end of the Shira, verse by verse. During that the congregation answers along quietly. The reason this is done is because there is a Midrash that teaches that G-d split the sea in the merit of the fact that the Jews circumcised themselves before leaving Egypt...because of this practice of alternating verses beginning with V'Charot Imo HaBrit, the practice began to stop before V'Charot Imo HaBrit even on days when a circumcision is not taking place.